

ศักยภาพของโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

นพรัตน์ จวงพุ่ม^{1,2,*} ไพบุลย์ อ่อนมั่ง¹ สิริกร พงศ์พานิช²

¹มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ²วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ: ศึกษาศักยภาพของโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 แห่ง ในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่าร้อยละ 20.5 มีนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) ด้านการรับรองคุณภาพ พบว่าร้อยละ 87.2 ของโรงพยาบาลได้รับการรับรองคุณภาพ 3) ด้านการบริการทางการแพทย์ พบว่าโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร มีการบริการทางการแพทย์ที่หลากหลายและครอบคลุมทุกสาขาในการรักษาผู้ป่วย 4) ด้านหน่วยประสานงานต่างชาติ พบว่า ร้อยละ 24.4 เป็นโรงพยาบาลที่มีหน่วยประสานงานต่างชาติ สรุปได้ว่าในด้านการรับรองคุณภาพและด้านการบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครสามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ แต่สำหรับในด้านนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและด้านหน่วยประสานงานต่างชาตินี้ยังมียุทธศาสตร์อยู่ ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนโรงพยาบาลต่างๆ ให้มีนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และมีหน่วยประสานงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, ศักยภาพของโรงพยาบาล

บทนำ: หนึ่งในการท่องเที่ยวที่ถูกพัฒนาในรูปแบบและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวในขณะนี้ คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การเดินทางเพื่อไปเยี่ยมชมและใช้บริการ โดยใช้เวลาส่วนหนึ่งจากการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การนวดแผนไทย การอาบน้ำแร่หรือน้ำพุร้อน การฝึกสมาธิตามแนวพุทธศาสนา เป็นต้น 2) การท่องเที่ยวเพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ ได้แก่ ตรวจร่างกายและรักษาโรค การผ่าตัดเสริมความงาม การรักษาผู้มีบุตรยาก และการแก้ไขสายตาด้วยวิธีเลสิก เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่โรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครจะเป็นในลักษณะที่ 2 มากกว่า¹

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางการตลาดเฉพาะทาง (Niche market) และเป็นจุดขายที่สำคัญของการท่องเที่ยวพักผ่อนระยะยาว (Long stay tourism) ซึ่งส่งผลดีต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีจุดขายบริการทางด้านสุขภาพที่มีมาตรฐานสูง เมื่อเทียบกับประเทศตะวันตก ตะวันออกกลาง หรือญี่ปุ่น² ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลค่าบริการทางการแพทย์ของประเทศในแถบเอเชีย ได้แก่ อินเดีย ไทย และสิงคโปร์ พบว่าประเทศไทย

เป็น 1 ใน 3 ของประเทศในแถบเอเชียที่มีค่าบริการทางการแพทย์ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา³ ในขณะเดียวกันประเทศสิงคโปร์ได้วางแผนพัฒนาเพื่อเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย นอกจากนี้ประเทศฮ่องกงได้ประกาศตัวเป็นศูนย์กลางสุขภาพทางด้านการรักษาโรคมะเร็ง (Medical Hub Cancer Center) ส่วนประเทศมาเลเซียได้ร่วมมือกันผลักดันให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย (Health Tourism Hub of Asia) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีคู่แข่งที่มีความพร้อมสำหรับการเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชียหลายประเทศด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข ที่ต้องการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย (Health Hub of Asia or Medical Hub of Asia) ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551⁴ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของโรงพยาบาลในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อันเป็นแนวทางในการที่ผู้ประกอบการโรงพยาบาลนำไปปรับปรุงการบริการ ให้มีศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตลอดจนมีความพร้อมในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน และนำประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชียได้ต่อไปในอนาคต โดยเน้นศึกษาโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นศูนย์รวม

*ติดต่อได้ที่ nopparat.j@chula.ac.th

โทรศัพท์ 0 2218 8048 โทรสาร 0 2255 6046

ของโรงพยาบาลที่ได้มาตรฐานระดับสากล และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีความสะดวกสบายในการเดินทางมารักษา

วัตถุประสงค์ และวิธีการ: เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาศักยภาพในภาพรวมของโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ทั้งโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน รวม 4 ด้าน ดังนี้ 1) นโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) การรับรองคุณภาพ 3) การบริการทางการแพทย์ และ 4) หน่วยประสานงานชาวต่างชาติ โดยเน้นเฉพาะการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 119 แห่ง แต่ได้รับข้อมูลบางส่วนจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลตลอดจนสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต มีจำนวนทั้งสิ้น 78 แห่ง (ร้อยละ 65.5) และผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาล จำนวน 125 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) แบบสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ และ 3) แบบสำรวจสถานพยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างทางสถิติ โดยใช้ t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for window version 11.5 สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อความ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผล: การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 78 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงพยาบาลรัฐบาล ร้อยละ 33.3 และ เอกชน ร้อยละ 66.7 โรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลเฉพาะโรค ร้อยละ 87.1 และ 12.9 ตามลำดับ โรงพยาบาลขนาดเล็ก (1-49 เตียง) ขนาดกลาง (50-299 เตียง) ขนาดใหญ่ (300-999 เตียง) และขนาดใหญ่พิเศษ (1,000 เตียงขึ้นไป) ร้อยละ 5.2, 46.2, 42.2 และ 6.4 ตามลำดับ

ด้านศักยภาพของโรงพยาบาล ประเมินโดยผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าโรงพยาบาลมีศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ร้อยละ 20.5 มีนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2) ด้านการรับรองคุณภาพ ร้อยละ 87.2 ของโรงพยาบาลได้รับการรับรองคุณภาพ โดยมาตรฐานที่โรงพยาบาลได้รับ

แตกต่างกันไป ได้แก่ มาตรฐานเอชเอ (HA: Hospital Accreditation) มาตรฐานไอเอสโอ (ISO: International Organization for Standardization) และ มาตรฐานเจซีไอเอ (JCIA: Joint Commission International Accreditation)

3) ด้านการบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลมีการบริการทางการแพทย์ที่หลากหลายและครอบคลุมทุกสาขาในการรักษาฟื้นฟู

4) ด้านหน่วยประสานงานชาวต่างชาติ ร้อยละ 24.4 เป็นโรงพยาบาลที่มีหน่วยประสานงานชาวต่างชาติ

การประเมินผู้มาใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติ พบว่าร้อยละ 28.6 คิดว่าโรงพยาบาลมีศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ร้อยละ 42.9 มีความพึงพอใจในการมาใช้บริการของโรงพยาบาล ร้อยละ 4.3 มาใช้บริการโรงพยาบาลโดยได้รับการบอกกล่าวจากบุคคลอื่น ร้อยละ 10.7 มีความพึงพอใจในการบริการทางการแพทย์ และใกล้ที่พักอาศัย และร้อยละ 7.1 มีความพึงพอใจในชื่อเสียงของโรงพยาบาลและการมีหน่วยประสานงานชาวต่างชาติ

การวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างในด้านความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ โดยเปรียบเทียบระหว่างเพศ สัญชาติ และประสบการณ์ในการมาใช้บริการ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการที่เป็นเพศชายและหญิง ชาวไทยและชาวต่างชาติ ตลอดจนผู้มาใช้บริการครั้งแรกและผู้ที่เคยมาใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

สำหรับการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเปรียบเทียบระหว่างเพศ สัญชาติ และประสบการณ์ในการมาใช้บริการ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ ผู้มาใช้บริการครั้งแรกและผู้ที่เคยมาใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและหญิง ($P\text{-value}=0.027$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

จากการสำรวจสถานพยาบาล พบว่าความสะดวกสบายในการมาใช้บริการของโรงพยาบาล และการให้การต้อนรับของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานพยาบาล ได้แก่ ความสะดวกของสถานพยาบาล ความเพียงพอของที่นั่งพัก และความชัดเจนของป้ายบอก

เส้นทางภายในสถานพยาบาล อยู่ในระดับมาก ความเพียงพอของห้องน้ำ ความสะอาดของห้องน้ำ ความเพียงพอของร้านอาหาร ความเพียงพอของร้านขายของใช้ทั่วไป ความเพียงพอของตู้เอทีเอ็ม และความเพียงพอของที่จอดรถอยู่ในระดับปานกลาง

วิจารณ์: การศึกษาศักยภาพของโรงพยาบาลในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมองภาพรวมของโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย

ด้านนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ พบว่ามีโรงพยาบาลที่มีนโยบายในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ จำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 20.5) โดยผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินนโยบายในด้านนี้ให้อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนโรงพยาบาลต่างๆ ให้มีนโยบายดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย พ.ศ. 2547-2551⁴ อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ว่าโรงพยาบาลเอกชนทั่วประเทศไทย ประมาณ 33 แห่ง ที่สามารถรองรับชาวต่างชาติได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ พบว่าในช่วงปี 2545-2548 มีชาวต่างชาติมาใช้บริการในโรงพยาบาลของไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 33.9 ต่อปี¹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมิตี หงส์ไพศาลวิวัฒน์ ซึ่งศึกษาพบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2543-2563 การท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพในประเทศไทยมีโอกาสด้านการตลาดสูงมาก เนื่องมาจากความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วโลกเพื่อบำบัดสุขภาพหรือสปา ขยายตัวสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.9 ต่อปี รวมทั้งมีจุดเด่นที่ค่าบริการถูกกว่าประเทศอื่น ด้วยค่าเฉลี่ยของความพอใจคิดเป็นร้อยละ 4.11 ซึ่งสูงกว่าความพอใจที่มีต่อยุโรปร้อยละ 3.13 อเมริการ้อยละ 3.20 และ เอเชียร้อยละ 3.49⁶

ด้านการรับรองคุณภาพ โรงพยาบาลจำนวน 64 แห่ง (ร้อยละ 87.2) ได้รับการรับรองคุณภาพ มาตรฐานที่ได้รับ ได้แก่ มาตรฐานเอชเอ (HA: Hospital Accreditation) มาตรฐานไอเอสโอ (ISO: International Organization for Standardization) และ มาตรฐานเจซีไอเอ (JCIA: Joint Commission International Accreditation) แสดงให้เห็นว่าโรงพยาบาลส่วนใหญ่มีคุณภาพที่อยู่ในระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพในประเทศไทย ในเรื่องจุดแข็ง

ของการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ พบว่าในปัจจุบันบริการด้านสุขภาพของไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับดี โดยร้อยละ 50 ของผู้ประกอบการได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากกระทรวงสาธารณสุข สำหรับโอกาสของการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ จะเห็นว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบสูงในด้านคุณภาพของการบริการที่มีประสิทธิภาพ และราคาค่าบริการที่สมเหตุสมผล เมื่อเทียบกับคู่แข่งในเอเชีย และสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากผู้มาใช้บริการชาวต่างชาติเกี่ยวกับวิธีการรักษาโรคของแพทย์ไทยกับแพทย์ในสหรัฐอเมริกา พบว่ามีวิธีการรักษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงเป็นเหตุผลในการเลือกที่จะมารับการรักษาในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการบริการที่เป็นกันเอง อีกทั้งประเทศไทยยังได้เปรียบในเรื่องของที่ตั้ง โดยแต่ละประเทศในแถบยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง สามารถเดินทางมาถึงประเทศไทยได้ โดยใช้เวลาไม่เกิน 10 ชั่วโมง⁵ และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร และคณะ พบว่าการประเมินคุณภาพโดยรวม ผู้ป่วยร้อยละ 77 ตอบว่าอยู่ในระดับดีมาก⁷

ด้านการบริการทางการแพทย์ พบว่าผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินความสามารถในการรักษาฟื้นฟูอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงพยาบาลมีการบริการทางการแพทย์ที่หลากหลายและครอบคลุมในทุกสาขา เช่น การตรวจร่างกายทั่วไป การรักษาโรคหัวใจ การทำฟันและรักษาสุขภาพฟัน การรักษาโรคกระเพาะ การรักษาโรคไต การรักษาผู้มีบุตรยาก การผ่าตัดเสริมความงาม การแก้ไขสายตาด้วยวิธีเลสิก และการผ่าตัดแปลงเพศ นอกจากนี้ยังมีการบริการทางการแพทย์อื่นๆ ที่ชาวต่างชาติมาใช้บริการ ได้แก่ การตรวจโรคก่อนและหลังการเดินทาง การผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าและสะโพก การฝังเข็ม การแพทย์แผนไทย การตรวจความผิดปกติในการนอน การปลูกถ่ายตับ และ อุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไปในแต่ละโรงพยาบาล ตรงกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการ พบว่ามีความพึงพอใจต่อการมาใช้บริการของโรงพยาบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.7 (SD = 1.04)

ด้านหน่วยงานประสานงานชาวต่างชาติ พบว่ามีโรงพยาบาลที่มีหน่วยงานประสานงานชาวต่างชาติ จำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 24.4) โดยผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ประเมินความสามารถของหน่วยงานประสานงานชาวต่างชาติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่วนใหญ่หน่วยงานประสานงานชาวต่างชาติจะมีอยู่ในโรงพยาบาลเอกชนมากกว่ารัฐบาล อาจเนื่องจากโรงพยาบาลรัฐบาลเน้นการให้บริการกับคนไทยมากกว่า

ชาวต่างชาติ และผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าชาวต่างชาติส่วนใหญ่นิยมไปใช้บริการกับโรงพยาบาลเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีความพร้อมในเรื่องของบุคลากร ตลอดจนการใช้ภาษาสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ดีกว่า อีกทั้งบางแห่งยังมีบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาอื่นที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนโรงพยาบาลต่างๆ ให้มีหน่วยประสานงานชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในเรื่องจุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่าบุคลากรของไทยยังขาดความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ทำให้สื่อสารผิดพลาดและ 'ไม่ได้รับความประทับใจเท่าที่ควร' และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ปาลิรัตน์ การดี และคณะ เรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สปา) พบว่าบุคลากรควรมีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ว่าข้อเสียเปรียบของประเทศไทยต่อประเทศในแถบยุโรป สำหรับการพำนักระยะยาวของนักท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของบุคลากรในเรื่องของภาษาที่จะสื่อสารกับชาวต่างชาติ⁹

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น จึงสรุปได้ว่า โรงพยาบาลที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีศักยภาพในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ: การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาศักยภาพของโรงพยาบาลในการรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่ในการเก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ ได้มาจากผู้มาใช้บริการที่เป็นประชากรในพื้นที่ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรเก็บ

ข้อมูลจากผู้มาใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติหรือผู้มาใช้บริการที่เป็นชาวไทยที่อาศัยในภูมิภาคอื่นนอกพื้นที่ที่ศึกษา

เอกสารอ้างอิง:

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2549. รายงานวิจัยการส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ. เอกสารอัดสำเนา.
2. คาริโน โซติรี. 2546. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. เทียวรอบโลก, 22(254): 118.
3. SNBC. 2006. More American head overseas for health care. Retrieved 21 November 2006, from <http://www.msnbc.msn.com/id/15513596/print/1displaymode/1098/>.
4. กระทรวงสาธารณสุข. 2546. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย พ.ศ. 2547-2551. เอกสารอัดสำเนา.
5. นิตินันท์ นวรัตน์. 2550. วิทยุชนบทไทยใจสากล: เทคโนโลยีการรักษายาบาลไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2550 จาก สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. 12.00-13.00 น.
6. สมิตี หงส์ไพศาลวิวัฒน์. 2548. โอกาสและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย: กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ยุโรป และอเมริกา. วารสารบริหารธุรกิจ. 28(105): 1-26.
7. วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, อนุวัฒน์ ศุภชิตกุล, สุกัลยา คงสวัสดิ์, Sara Bennett. 2539. คุณภาพบริการพยาบาลโรงพยาบาลในสายตาดูผู้ป่วย. วารสารการวิจัยระบบสาธารณสุข. 4(3): 158-168.
8. ปาลิรัตน์ การดี, ศรีศักดิ์ สุนทรไชย, พิชดา มะลา, นภัสวรรณ เพชรคอน. 2547. การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
9. สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวอายุ 50 ปี ขึ้นไป. รายงานวิจัย.

COMPETENCIES OF HOSPITALS IN BANGKOK TO SUPPORTING HEALTH TOURISM HUB

Noparat Juangphum^{1,2,*} Paiboon Onmung¹ Sathirakorn Pongpanich²

¹Srinakharinwirot University ²College of Public Health Sciences Chulalongkorn University

ABSTRACT: The study on competencies of 78 hospitals in Bangkok to supporting health tourism hub found that most of the hospitals in Bangkok have 4 areas of competencies to support health tourism hub: 20.5 percents of the hospitals had policies to support health tourism hub, 87.2 percents of the hospitals had hospital quality assurance, all of the hospitals had medical services which covered both treatment and rehabilitation services and 24.4 percents of the hospitals had centers for foreign serviced section. In conclusion, hospitals in Bangkok had competencies to support health tourism hub, but need to improve in the areas of policies to support health tourism hub and foreign serviced section.

Keywords: Health Tourism Hub, Competencies of Hospitals

* To whom correspondence should be addressed. E-mail: noparat.j@chula.ac.th, Tel. 0 2218 8048, Fax. 0 2255 6046